

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

پایان نامه مقطع دکترا رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

عنوان

طراحی الگوی ارائه خدمات سلامت به سالمندان در ایران

توسط: علی رضا کلانتری

استاد راهنما: دکتر رضا دهنویه

اساتید مشاور: دکتر محمد حسین مهرالحسنی - دکتر محسن شتی

سال تحصیلی: ۱۳۹۹-۱۴۰۰

چکیده

مقدمه: افزایش امید به زندگی همراه با کاهش زاد و ولد منجر به سالمند شدن جمعیت جهان شده است. کشور ایران به علت فراهم نبودن زیر ساخت ها و عدم آمادگی، در آینده ای نه چندان دور، در صورت عدم سیاست گذاری و اقدام مناسب با چالش مواجه خواهد شد. با توجه به عدم نظام منسجم ارائه خدمات سلامت به سالمندان در ایران، یکی از اقدامات مناسب می تواند طراحی الگوی مناسب در این خصوص باشد. به همین دلیل این پژوهش با هدف طراحی الگوی ارائه خدمات سلامت به سالمندان در کشور ایران طراحی شد.

روش کار: این پژوهش از نوع ترکیبی متوالی لانه گزیده است که در ۵ مرحله (مرور نظام مند، مطالعه تطبیقی، بررسی اسناد، بررسی چالش های ارائه خدمات سلامت به سالمندان در ایران و طراحی الگو) طراحی و اجرا گردید. در مرور نظام مند، با جستجوی کلید واژه های مرتبط با موضوع ارائه خدمات به سالمندان در پایگاه های معتبر داخلی و خارجی، مطالعات مرتبط بازمایی شده و مورد بررسی قرار گرفتند. در مرحله مطالعه تطبیقی کشور های ژاپن، آمریکا، کانادا، آلمان، سوئد و ترکیه بر اساس کارکرد های چهارگانه ی نظام سلامت مورد مطالعه قرار گرفته و با هم مقایسه شدند. در قسمت بررسی اسناد، تمام اسناد بالا دستی حوزه ی سالمندی از طریق جستجو در وبسایت های سازمان های مربوطه و موتور جستجوگر گوگل جمع آوری گردید و در نهایت ۱۷ سند مرتبط استخراج و مورد تحلیل قرار گرفتند. در قسمت بررسی چالش های حوزه ی سالمندی به صورت هدفمند و گلوله برفی با ۲۷ نفر از خبرگان این حوزه مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد. در نهایت با توجه به نتایج مراحل قبل و مشورت با خبرگان الگوی اولیه طراحی گردید و پس از دو مرحله دلفی نهایی شد.

یافته ها: در بخش مرور نظام مند، ۲۰ مدل ارائه خدمات یافت شد که اکثر آن ها متعلق به چند کشور بود. این مدل ها اکثرا در سطح محلی بوده و تمرکز آن ها عمدتا بر کارکرد ارائه خدمات بود. یافته های مطالعه تطبیقی نشان داد که کشور های منتخب نسبت به ایران از نظر تولید، تامین مالی، منابع و ارائه خدمات سلامت و رفاهی به سالمندان موفق تر بوده اند. نتایج بررسی اسناد نشان داد که در مجموع ۱۷ سند به موضوع سالمندی اشاره کرده اند که تنها ۴ سند از آن ها به طور تخصصی در حوزه سالمندان بوده که تا کنون به آن ها هم زیاد عمل نشده است. در قسمت تعیین چالش ها در مجموع ۱۱ مضمون و ۳۹ مضمون فرعی در حوزه ی ارائه خدمات به سالمندان استخراج شد. مضامین اصلی عبارت اند از: تولید، هماهنگی و ارتباطات، قوانین و مقررات، ارائه خدمات، تامین مالی، بیمه، منابع انسانی، دارو، تجهیزات، سیستم اطلاعاتی و فرهنگ.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه نشان می دهد که اقدامات صورت گرفته در کشور تاکنون زیاد پاسخگو نیاز های سالمندان نبوده است. جهت بهبود ارائه خدمت به سالمندان نیاز است که قوانین تخصصی در حوزه سلامت سالمندان تصویب شده و شورای ملی سالمندان به عنوان نهاد سیاست گذار و برنامه ریز تقویت شود. هم چنین

استفاده از روش های دیگر برای تامین منابع مالی، تقویت بسته خدمات سلامت سالمندان (با تاکید بیشتر بر خدمات پیشگیری، توانبخشی و تسکینی)، تامین منابع به ویژه نیروی تخصصی در حوزه ی سالمندان و هم چنین استفاده از روش های نوین ارائه خدمت به سالمندان مثل مراقبت در خانه و مراقبت از راه دور امری ضروری است.

کلید واژه ها: سالمند، ارائه خدمات، الگو، تولیت، تامین مالی، تولید منابع